

21. årgang
nr. 4
2010/2011

TENEN

Indhold:

Överhogdalstapeterne	side 3
Margit Brandt på Trapholt	side 10
Referat af TENENs generalforsamling 2011.	side 14
Boganmeldelse	side 17
Noter	side 18
Postkort	side 19
Arrangements- og udstillingskalender	side 20
Telefonliste for TENENs bestyrelse mv.	side 23

Bladets sideantal er fastlagt under hensyn til portobestemmelserne.

TENEN Dansk Tekstilhistorisk Forening

Formand: Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2, 3520 Farum, telefon 44 95 05 55

Næstformand: Lone de Hemmer Egeberg, Teglgården 66 st.th, 3460 Birkerød,
telefon 45 81 05 05

Kasserer: Bent Bille, Søndergade 66, 5620 Glamsbjerg, telefon 64 72 15 65

REG.NR. 1551 GIROKONTO 143 01 30 • SWIFT-BIC: DABADKKK IBAN: DK23 3000 0001 4301 30

Medlemsskab tegnes hos kassereren. I 2011/2012 er prisen pr. år 250 kr.

Husstandsmedlemsskab koster 300 kr.

Medlemmer får tilsendt tidsskriftet TENEN.

TENEN – Danish Society for Textile History

Tidsskriftet **TENEN**

Redaktion: Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2, 3520 Farum, telefon 44 95 05 55,

ePost silke-annet@silke-annet.dk • Vibeke og Frits Lilbæk, telefon 48 17 16 47,

ePost vofl3450@gmail.com

Sats og billedbehandling: Frits Lilbæk • Digitaltryk: VesterKopi • ISSN: 0906-9526

Copyright © TENEN og forfatterne • 16.05.2011

TENEN udkommer fire gange om året – sidst i månederne august, november, februar og maj. Deadline for redaktionelt stof er seks uger før eller efter aftale med redaktionen.

Artikler og indlæg sendes til redaktionen

fx med ePost – eller maskinskrevet med brevpost. Tekst og illustrationer adskilt.

Annoncepriser: 1/1 side: 525 kr. 1/2 side: 300 kr. 1/4 side: 185 kr. 1/8 side: 135 kr.

Ældre numre af TENEN kan købes ved henvendelse til foreningens kasserer

– så længe lager haves. Prisen er 50 kr.

Ændring af sendeadresse meddeles til kassereren.

Internet: <http://tenen-dk.homeunix.org/tenen>

Överbogdalstapeterne - en 1000-årig historie som lever

I den sidste halve snes år har man med mellemrum i aviser og blade kunnet læse, at en eller anden gruppe ildsjæle havde broderet et billedtæppe. Alle disse tapeter fik mig til at spekulere over, hvordan det kan være, at interessen for at brodere disse tapeter tilsyneladende kulminerer i disse år, og jeg begyndte også at undersøge, om vi i Danmark måske havde noget lignende, som ud over Bayeux-tapetet (ca. 1070 – 1130) kunne have inspireret disse grupper til at igangsætte de store broderiarbejder. Jeg ville også gerne vide, hvordan det kan være, at de lige nu er det store hit i Danmark, som jo ikke selv har bevaret nogle billedtæpper fra den tid; men det kommer jeg tilbage til ved en senere lejlighed. Denne artikel kommer til at handle om følgende:

De originale 1000 år gamle Överbogdalsbonader, som findes på Jamtli, Jämtlands läns Museum i Östersund i Sverige.

Den nyfremstillede kopi af bonaderna, som udstilles permanent på Forngården i Överbogdal i Härjedalen.

Sommerens særudstilling på Bygdgården i Överbogdal, som viser Vår tids Överbogdalsbonad – broderede bilder från 2010.

Vi har i Danmark enkelte bevarede tekstiler fra vikingetid eller tidligere, fx Skrydstruppigens fra ca. 1300 f.Kr., Egtvedpigens, som er lidt ældre

nemlig fra 1370 f.Kr., eller fundet i Mammen, som er fra 1000-tallet og skjorten fra Viborg, som er dateret til 1050; men disse tekstiler er dragter, der er ingen billedtæpper. Her skal vi højt op i tiden, før vi finder noget, der ligner. Det tidligst kendte er altertæppet fra Vissenbjerg, men det er dateret så sent som århundredeskiftet 17-1800.

I et senere nummer af TENEN vil jeg fortælle lidt om de moderne tæpper, men først vil jeg kigge nordpå, for såvel i Sverige som i Norge har man bevarede tæpper. I Norge fandtes der f.eks. et tæppe i Osebergfundet og i Sverige findes der også flere. De mest kendte er nok Skogbonaden fra Skogs kirke i Hälsingland, som i dag opbevares på Statens Historiska Museum i Stockholm og Överbogdalbonaderna, som findes på Jamtli – Jämtlands läns Museum i Östersund. Da disse tæpper eller bonader, som svenskerne kalder dem, har stor aktualitet lige nu, fordi det i 2010 var 100 år siden, de blev fundet og fordi der endnu i sommer vil være mulighed for at se Vår tids Överbogdalsbonad – broderede bilder från 2010, i landsbyen Överbogdal. Ulla Oscarsson, som var 1:a antikvarie og tekstilansvarlig på Jamtli Museum har med stor venlighed tilladt TENEN at bringe historierne om de to tæpper. Først historien om de originale tapeter ...

Vikingaskeppet är ett utsnitt ur bonad III och var symbol för utställningen VI-KINGAR på läns museet Jamtli i Östersund i 2010.

Foto: Jamtli

Bonad 1A – 184 × 35 cm

Foto: Jamtli

De gåtfulla Överhogdalsbonaderna

Hur kan några gamla vävnader fortsätta att engagera en genom ett helt liv? Under mina 32 år på Jamtli (Jämtlands läns museum) har jag ständigt återvänt till de nästan 1000-åriga Överhogdalsbonaderna och försjunkit framför de märkliga och gäckande figurerna, som trots sin enkelhet har så stark utstrålning. Tankar kommer till mig om de stora tidspannen. En gång, någonstans, betade ett får, någon klippte det och spann garn, färgade och vävde. Hur såg det ut på platsen? Hur såg människorna ut och vad betydde vävan- det för dem?

Överhogdalsbonaderna är några av Europas märkligaste kulturskat- ter. De är daterade till brytningsti- den mellan hednisk och kristen tid och hör därmed till de äldsta inred- ningstextilier som bevarats till vår tid. Bonaderna är häpnadsväckande väl bibehållna med färger i djupt, ly- sande rött och blått mot en naturvit botten.

Över vävnaderna vandrar ett myller av figurer, alla från höger till vänster. Det är djur av olika slag, människor, skepp, träd och bygg- nader. Som en dunkel rebus är bil- derna bärare av en berättelse från en annan tid.

Så mycket kring Överhogdalsbona- derna är gåtfullt. Var är de tillver- kade? Vad föreställer de? Och hur

kan det komma sig att de bevarats så länge?

Upptäckten

Överhogdalsbonaderna upptäcktes år 1910 av konstnären Paul Jonze, som var ute på en inventeringsresa i länet på uppdrag av Jamtli (Jämt- lands läns museum), dåvarande För- eningen Jämtslöjd. Han beskriver hur han gjorde sitt fynd i ett härbre intill Överhogdals kyrka:

”Tapeten var ej hoprullad eller hängde, utan låg strax till höger på golvet innanför dörren hopskryn- lad som en lumptrasa bland dammi- ga listverk och andra gamla inred- ningsfragment, gammalt rundvirke av björk, vinglösa kyrkänglar och sådant diverse bråte som samlas un- der årens lopp i en dylik bod.”

Men hur hamnade bonaderna i kyrkboden? Det pågick renovering av Överhogdals kyrka vid 1900-ta- lets början. Sakristians spis skulle repareras och i samband med det rengjordes vedlären i rummet. Un- der all ved och boss låg Överhog- dalsbonaderna som ett bylte som sedan hamnade i boden.

När Jonze fann bonaderna var de hopsyddas till ett stort täcke. (Date- ring av hopsyningstråden visade så småningom att de hade sytts ihop på 1300-talet.) Men delar saknades i högra hörnet. Helena Öberg från Jämtslöjd reste därför året därpå till

Bonad IB – 195 × 35 cm

Foto: Jamtli

Överhogdal för att försöka finna de felande delarna. Hon lyckades över förväntan. Ett par fragment hittades i kyrkan och en del hade en liten flicka i byn som docktäcke!

Vejdeblått och krapprött

Bottenväven består av lin- eller hampgarn medan figurerna är vävda i två-trådigt ullgarn. Garnet är spunnet av fårull av lantrastyp. De klara och djupa färgerna har åstadkommits med växter. Färganalys vid ett laboratorium i Amsterdam visade att krappväxtens rötter har gett den röda färgen, med vejdeblad har man färgat blått och det gula kommer från vau (färgreseda).

Snärjväv

Från början trodde man att vävnaderna var broderade med stjälsstyg. Men man upptäckte snart att ingen mönstertråd någonsin klöv en lintråd i bottenmaterialet, vilket skulle ha skett om man broderat. Figurerna måste alltså vara vävda. Tekniken fick namnet snärjväv. Snärjväv hör till de allra äldsta vävteknikerna och har förekommit i Europa ända sedan stenåldern. I Norden gick den ur modet redan på medeltiden, men i andra delar av världen finns snärjvävda textilier, t ex i kaukasiska och anatoliska mattor. Tekniken har då benämningen soumak.

Vävningen går till så, att man för mönstertråden över 9 eller 6 varp-

trådar, snärjer runt 3 eller 2 trådar och går vidare figuren ut. När hela vävbredden har fått sina figurtrådar, görs ett inslag med lingarn för att låsa figurtrådarna i läge. För att inte få dragningar i väven tvingas man "strö ut" figurer ganska jämnt över ytan.

Tillsammans med de fyra snärjvävnaderna satt också en dubbelväv, bonad IV.

Med all sannolikhet har Överhogdalsbonaderna vävts i en uppriktstående, varptyngd vävstol. Sådana var den gängse vävstolstypen under järnåldern i Norden. Varpen hålls sträckt med hjälp av sten- eller lertyngder. Inslagsgarnet packas uppåt med ett vävsvärd eller för hand.

Bildberättelser med dunkelt innebåll

Alltsedan Paul Jonze gjorde sitt fynd år 1910, har människor grubblat över vilken historia vävarna vill förmedla. Att figurerna inte är tillkomna på måfå kan man nog vara ganska säker på. Vi får tänka oss in i en tid, då människorna överlag saknade skriftspråk och då bilderna spelade en mycket stor roll. Säkert var varje figur laddad med innebörder, som gjorde att vävarna kunde läsas som en sorts serie, ett händelseförlopp eller ett antal scener.

Många forskare har gett sig i kast med den svåra uppgiften att försöka

Bonad II – 184 × 37 cm

Foto: Jamtli

tolka vävarnas berättande innehåll. Man har jämfört med andra bevarade bildframställningar, fornnordiska sagor, kristen symbolik, läst in fruktbärsriten, bröllopsfärder, antik offerkult mm. Det är spännande föreställningsvärldar man träder in i när man följer dessa tolkningar!

Den alla första tolkningen kom Georg Karlin med några år efter att bonaderna hittats. Han läser in en berättelse om hur Härjedalen kristnades i bonaderna. Agnes Branting och Andreas Lindblom å sin sida tolkar innehållet som scener ut Volsungasagan med Gunnar i ormgropen, Sigurd Fafnersbane och Gudruns gästbudshall. Ruth Horneij ser i vävnaderna en kristen apokalyps, beskriven i Johannes Uppenbarelsebok. Sture Wikman menar i sin bok "Fenrisulven ränner" att bonaderna skildrar Ragnarök – den hedniska domedagen. Då möter kampgudarna Oden, Tor och Frö sina antagonister Fenrisulven, Midgårdsulven och Surt i en sista strid och världen går under.

Faktum är att det ständigt kommer nya försök att tolka bonadernas berättande innehåll. Det senaste bidraget kom alldeles nyligen. Staffan Mjönes läser bonad III, den med segelskeppet och det upp-och nedvända trädet, som en skildring av mötet mellan samer och vikingar i Harald Hårfagres saga.

Det slutgiltiga svaret på vilken historia Överhogdalsbonaderna berättar kommer sannolikt aldrig. Men bonadernas stiliserade och mystiska bildvärld sätter fantasin i rörelse och inbjuder ständigt till nya fascinerande tolkningsmöjligheter.

Urgamla textilier från brytnings-tiden mellan hedendom och kristendom – hur kan de finnas idag? Det som bevarats från denna tid är ju annars föremål av beständiga material som metaller, sten och enstaka träföremål. Textilier nöts ut, bleks av solljus, återanvänds och multnar så småningom i jorden. Tidens ocean har på ett osannolikt sätt sköljt upp Överhogdalsbonaderna på nutidens strand. Genom dessa vävnader kan vi glänta in i en tid som flytt för så länge sedan!

Ulla Oscarsson
Textilansvarig och
fd 1.e antikvarie på Jamtli

Fakta:

- Fyra bonader benämnda IA och IB, II, III och IV.
- Sammanlagd längd: 6,3 meter. Höjd: 24 till 37 cm.
- Från början hopsydd till ett täcke, men isärtagna 1928.
- Bottenmaterial lin eller hampa, (analys pågår om vilket).
- Figurer i övervägande rött och blått ullgarn, men även lite grönt och gult.

Bonad IV

Foto: Jamtli

- Garnerna färgade med vejde (blått), krapp (rött) och vau (gult).
- Vävteknik: snärjäv/soumak, bonad IV vävd i dubbelväv.
- Daterade med C14-teknik till perioden 1040 – 1170.
- Funna i kyrkbod invid Överbogdals kyrka i Härjedalen.
- Permanent utställda på Jamtli i Östersund.

Litteraturtips:

- Ruth Horneij: *Bonaderna från Överbogdal*. Jämtlands läns museum förlag, 1991
- Sture Wikman: *Fenrisulven ränner – en bok om vävarna från Överbogdal*. Östersund 1996
- Ulla Oscarsson: *De gåtfulla Överbogdalsbonaderna*. Östersund 2010

Artiklen har tidigare været publiceret i Vævmagasinet nr. 4/10 – www.vavmagasinet.se og gengives her med venlig tilladelse af redaktør Tina Ignell

Del av bonad III

Foto: Jamtli

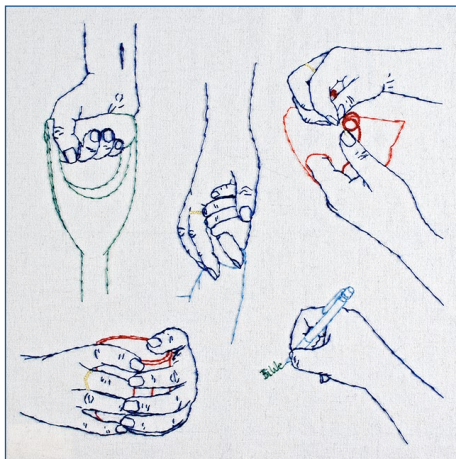
I anledning af 100 års jubilæet for fundet af tapeterne stod Ulla Oscarsson for et projekt som skulle skabe et nyt Överbogdalstapet og historien om dette vil vi også lade hende selv fortælle ...

Vår tids Överbogdalsbonad – broderade bilder från 2010

“[...] Under mina 32 år som textilsvarig på Jamtli, har jag ofta suttit och riktat blicken mot dessa märk-

världiga textilier. De inspirerar till kontemplation och funderingar över tidens gång, hur livet har varit och vilka händer som en gång spunnit, färgat och vävt bonaderna. Då slog det mig att man kan se de gamla vikingabonaderna som en sorts hälsning från kvinnor för 1000 år sedan till sina systrar och bröder idag. Tänk om vi kunde göra något motsvarande som berättade om vår tid?

Att tänka 1000 år bakåt i tiden är

ÖTV: Sonja Moberg, Undersåker: "Kvinnan och andligheten". [...] "Det finns ett ökande behov av kontemplation i en orolig och stressande tid, vi måste ge oss och ges tid för lugn och ro och ges tid för eftertanke" ... "Jag har tänkt på det spirituella och att det bedniska lever kvar."

ÖTH: Annika Rabm, Oviken: "Vinterns tid". Kallaste vintern jag kan minnas. Hemska, och alldeles för mörkt, med några solglimtar. Som livet går allt i mönster åter och åter igen ..."

NTV: Karin Jirdén, Oviken har inspirerats till sin bild av vårvintern i Jämtland. Skidåkning över vita vidder... Vem vet hur det ser ut om 1000 år - är Oviksfjällen täckta av skov eller finns det fortfarande kalfjäll och snörika vintrar? Åker man fortfarande skidor eller finns skidåkning endast i myter och sagor om forntidens underliga varelser som tog sig fram glidande över markerna på märkliga skodon?

NTH: Birgitta Weslund, Undrom: "En hand att hålla i". Ett spadtag i trädgårdslandet. Själens värmd av te och ro. Skapande tar sig uttryck genom händernas rörelser i skrift och broderi.

Foto: Ulla Oscarsson

svårt, men det går. Att tänka 1000 år framåt i tiden känns nästan omöjligt, men det är det som nu har skett! En 40 m lång bonad har nu skapats som berättar om vår tid med siktet inställt på att bevaras 1000 år framåt i tiden. Det hela var en del i jubilerandet av att det 2010 var 100 år sedan Överhogdalsbonaderna hittades. Projektet Vår tids Överhogdalsbonad – broderade bilder från 2010 har genomförts som ett brett idé- och hantverksprojekt med deltagande av drygt 90 kvinnor och män i hela Jämtlands län.

Arbetet har pågått under ett par år och en mängd personer har funderat över vad de vill förmedla till framtiden. Idéerna har pilat iväg åt många olika håll: dagens politiska situation i världen, ensamhet och utanförskap, vintersporter, nutida renskötsel, turism, kärlek till hembygden, miljöhot och mycket mer. Utifrån sin idé har var och en skapat en bild som broderats på en bit naturvitt ylletyg. Ullgarnet är från Vålbackens ryafår i Jämtland. Det är specialinfärgat i samma färgskala och med samma metoder som i Överhogdalsbonaderna, alltså indigoblått, krapprött, gult och grönt. Då vet vi att garnerna har förutsättningar att klara åtminstone 1000 år. I katalogen till utställningen kan läsaren möta alla medverkandes tankar kring sitt eget bidrag. Texterna är ett sorts facit man har stor glädje av att läsa (Tänk om vi haft motsvarande berättelse till de vikingatida bonaderna – det skulle verkligen ha varit en hjälp till förståelsen!)

Ambitionen är att Vår tids Överhogdalsbonad skall överleva i 1000 år och förmedla sina budskap till framtidens människor. Därför gäller

det att den framtida förvaringen blir den allra bästa. En tidskapsel i form av en hållbar, plomberad förvaringskista kommer att tillverkas i lämpligt material. Bonaden skall må så bra som möjligt under sin törnrosasömn. Placeringen blir i nära anslutning till Överhogdalsbonaderna och adressen blir "framtiden".

*Ulla Oscarsson
Textilansvarig och
fd 1.e antikvarie på Jamtli*

Note: Ovenstående tekst blev oprindeligt publiceret i katalogen "Vår tids Överhogdalsbonad – Broderade bilder från 2010", som kan købes på Jamtli – Jämtlands läns Museum, www.jamtli.com. Fra dette katalog stammer også fotografierne af de nye bonader.

Vår tids Överhogdalsbonad – broderade bilder från 2010 utstilles fra den 10. juli til den 14. august 2011 på Överhogdals Bygdegård <http://www.overhogdal.se/svensk1/bygdegard.htm>, som ligger på Inlandsvägen (E45) midt i Härjedalen.

Överhogdals Forngårds faste udstilling viser en nygjort kopi af Överhogdalsbonaderna, udført nøjagtigt som originalen. Der findes mange fine billeder på forngårdens hjemmeside <http://www.overhogdal.se/svensk1/forngard.htm>

Ligeledes findes der interessante oplysninger om Skogbonaden på <http://www.svenskakyrkan.se/default.aspx?id=642780>

Lis Slottved

En stor, flot og meget inspirerende udstilling på Trapholt Kunstmuseum finder sted indtil 7. august 2011. Udstillingen er udarbejdet af Kunstindustrimuseet – nu Designmuseum Danmark – hvor den blev vist i 2010 under titlen "Walk on the Wild side".

På trappegalleriet ned til den store sal mødes man bl.a. af et meget stort billede af parret Margit og Erik Brandt. Billedet fortæller også, at det er moden i perioden 1965 til 1980, det handler om. Kendetegnende for alle billeder er, at det var et meget kritisk par, der nok selv skulle bestemme, hvad der skulle ud til offentligheden.

Udstillingen er bygget op i temaer, med både udstillede kollektioner, tegninger, avisudklip og informative opsummeringer på både dansk og engelsk. Temaerne var bl.a. Margit Brandt Mode-design – kollektion Forår/sommer 1970, Frakker og dragter, Klædt på i Margit Brandt, Margit Brandt og beklædningsindustrien, Markedsføring, Inspiration, Dansk mode, Detaljens mester, Margit Brandt – København-Paris-København, Frokost i det grønne og Modeshow.

Margit Brandt er født Bjørlov og tog i 1964 den 3-årige uddannelse fra Margrethe-Skolen, der er Mode og Designskole i København. Mens Margit var studerende, gik hun flere gange mannequin for stormagasinerne, og senere supplerede hun uddannelsen med fire måneder på Tilskærerakademiet – i dag DTTA, Danmarks Tekniske Tilskærerakademi i København, og endelig var

hun i praktik hos en skrædder. Denne grundighed i uddannelse kom senere til at præge hendes indstilling til, hvordan modeller skulle skæres, sys og tilpasses.

Sidst men ikke mindst opholdt det unge par sig godt et år i Paris fra 1964 til 1965. Her arbejdede Margit Brandt for modehusene Pierre Balmain og Louis Féraud. Det sidste sted blev Margit Brandt opfordret til at starte egen virksomhed. Hun fik mulighed for at deltage i processen med at skabe tøj, der kunne sælges på det skandinaviske marked. Den første ordre var i hus. Tøjet blev egenhændigt skåret til i kælderen og det færdigsyede tøj blev solgt i stormagasiner over hele Norden. I samme periode designede Margit Brandt sin egen kollektion, og så

kørte hele forretningen i fulde omdrejninger.

I 1966 blev Margit gift med sin Erik. De er begge opvokset i Hellerup. Margits far var ejer af et garveri og Eriks far ejede konfektionsfabrikken Brandt og Salling. Det blev i det hele taget en succeshistorie for parret Brandt. Hun designede og han var ansvarlig for driften og markedsføringen. Parret havde sans for de nye medier, og salgsfremstød brød gængse grænser, ligesom modeshows var noget, de satte deres helt eget præg på.

Tidligere var der en opfattelse af, at når det drejede sig om beklædning, så kom moden fra udlandet. Den opfattelse var Margit Brandt med til at ændre, så Danmark kom på verdenskortet med hensyn til industrifremstillet modedesign. Parret fik tidligt i deres karriere fat i de amerikanske kunder, da dansk design allerede var blevet markedsført med hensyn til møbler.

Margit Brandts idérigdom, grundighed, stædighed og sans for detaljerne gav i 70'erne nogle kollektioner, der både kvalitetsmæssig og designmæssig var på højde med udenlandske varer. Målet var ikke haute couture modeller, men tøj af god kvalitet, ungt design, god pasform og fabriksfremstillet, så alle havde råd til designtøj. Det var en svær proces at gå på kompromis med håndværket, når det nu skulle fremstilles industrielt og samtidig skulle være til at betale for almindelige mennesker.

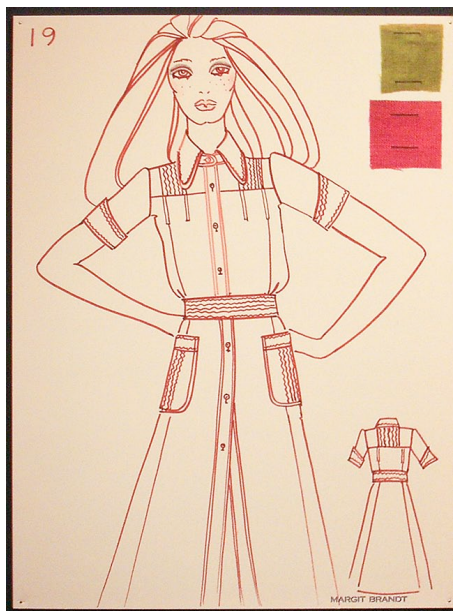
På en langside i udstillingshallen er der omkring 200 tegninger, der alle var tænkt til en og samme kollektion. Tegningerne viser den store variation og idérigdom, hun er så berømt for. Tegningerne var enkle og lige til at brodere videre på.

Mange af Margit Brandts kollektioner var ensfarvede, og det var pasformen og detaljerne, der talte. En af undtagelserne var serien "Frokost i det Grønne" i 1972, hvor hun benyttede sig af en ny og moderne teknik, hvor fotografiet kunne overføres til stof. Motiverne var inspireret af den franske maler Manet, men billederne blev taget i deres egen have.

Udstillingen har sin egen afdeling med frakker og dragter. En af Margit Brandts idéer var nemlig, at med dette i sin garderobe kunne man altid være en velklædt kvinde. Med sit ungdommelige snit var det også målet at udfylde hullet for de unge voksne – dem var der på dette tidspunkt ikke tænkt så meget på.

Tilbage til detaljerne og inspi-

rationen. Mange af Margit Brandts detaljer havde både en funktionel og dekorativ effekt. Stikninger, kapsømme og lommer kommer højt på listen. En planche med lommer viste variationsbredden. Det kunne også være forskellige overskæringer, der fik tøjet til at se anderledes ud samtidig med, at det var med til at bygge pasformen op. Margit Brandt fandt inspiration alle steder, hvor hun befandt sig – det være på en strøgtur, hvor en persons udstråling gav en idé, på rejser og i andre kulturer. Således viste en lille stand fra starten af 70-erne eksempler på beklædning inspireret af samerne. Ved at anvende idéer fra helt andre kulturer og materialer brugte hun inspirationen i egne designs.

Margit Brandt fik i disse årtier sat sit navn og dermed Danmark på verdenskortet. Moden sagde trends, men Margit havde sine egne idéer. Butikker viste sig i mange af ver-

dens storbyer som fx New York, Tokyo, Paris og London. Ofte var Margit Brandt forud for tidens trend og måtte bide i det sure æble, blot for få år senere at se, at idéerne holdt.

I slutningen af 70-erne ændrede moden sig i retning af, at tøjet skulle være mere praktisk og mere rummeligt. Kunderne ville nu heller ikke altid betale lidt ekstra for god kvalitet, god pasform, godt håndværk og designmærket. Jeg mindes selv perioden som bl. a. handlede om tøj, der var unisex og senere kom perioden med køb og smid væk.

En helt speciel stand hed: "Klædt på i Margit Brandt". Trapholt havde inden udstillingen opfordret folk til at henvende sig: "Margit Brandt var ikke bare en del af den internationale modescene, men også af mange danskers liv og hverdag. Tøjet har været vidne til festlige og mindre festlige situationer, og derfor

inviterer vi gæster og borgere til at låne deres billeder til museet, så de kan vises sammen med udstillingen af Margit Brandts modetøj”. I dette område kunne man både se tøj, billeder og tilbehør, der var designet af Margit Brandt. Små anekdoter var der også blevet plads til.

I den kommende periode var det ikke kun tøj, Margit Brandt designede; men det blev til mange ting inden for boligen, ligesom der også blev designet smykker.

Starten af 80-erne var en nedgangsperiode, hvor mange af deres forbindelser rundt om i Europa blev fyret, så forretningsgrundlaget var der pludselig ikke mere. Ægteparret flyttede i 1981 til New York sammen med deres to piger. Her slog familien deres folder i tre år, hvorefter de kom tilbage til Danmark. Det var nok sværest for Margit Brandt, der gerne ville være blevet, da hun trivedes i verdensbilmiljøet. Her følte hun sig værdsat som sig selv. Kunne man lide hendes kreatio-
ner, var det for idéens skyld og ikke på grund af navnet.

Det fortælles, at Margit Brandt sjældent køber nyt tøj. Hun kan fortsat

passe de modeller, der blev kreet for en menneskealder siden, og samtidig ligne en million. Om det er målet med det tidløse, moden, der som en spiral bider sig selv i halen eller en god kombination, kan jeg ikke svare på. Selv mener hun ifølge et udsagn til Karen Margrethe Schellin fra Berlingske Kultur, at hun har tøj til 100 år og vil føle det som en falliterklæring, hvis hun ikke kunne finde noget at tage på.

På det seneste har parret igen slået til, og det bliver spændende at se, hvad det fører med sig.

Eventyret om Margit og Erik Brandt vidner om, at man godt kan tænke stort, selv om man kommer fra et lille land – og så slippe godt fra det!

Vibeke Lilbæk

Se også:

- www.trapholt.dk
- www.fashionforum.dk

Referat af TENENs generalforsamling 2011

... den 19. marts på Kvindemuseet i Aarhus

1. Valg af dirigent: Bestyrelsen foreslog Lone Falkenberg. Der var ingen andre forslag, hvorefter hun blev enstemmigt valgt og indledte med at konstatere, at indkaldelsen til generalforsamlingen var udsendt rettidigt, idet den var varslet i TENEN 21/3 – 2011, som var medlemmerne i hænde omkring den 6. februar 2011.
2. Navneopråb: Til dagens arrangement var mødt 13 deltagere, heraf var de 12 stemmeberettigede.
3. Foreningens årsberetning var trykt i TENEN 21/3 – 2011. Der var ingen bemærkninger eller tilføjelser til årsberetningen.
4. Herefter blev beretningen godkendt.
5. Der var ikke indkommet forslag af betydning for budgettet.
6. Under punktet regnskab på TENENs generalforsamling i marts 2011 drøftede vi det, at vi havde gjort trykningen af bladet dyrere ved at trykke det i farver, sådan som man var blevet enige om det på en tidligere generalforsamling. Grunden til drøftelsen var, at vi ikke havde sørget for tilsvarende indtægter. Hvis vi bliver ved med at budgettere med et underskud som i 2010, vil foreningens overlevelse naturligvis komme i fare. Bestyrelsen arbejder med forskellige muligheder for at gøre tryksagen billigere; men der var stor enighed om, at det ville være synd at skade foreningens flagskib – bladet TENEN.
7. Som en følge af diskussionen foreslog et medlem, at vi forhøjer kontingentet til 300 kroner årligt. Argumentet var, at tilsvarende foreninger gerne har helt anderledes høje kontingenter. Vi diskuterede os dog frem til at vedtage bestyrelsens forslag på 250 kr. årligt. Til gengæld vil bestyrelsen undersøge, om der kan spares penge ved en ændret distributionsform. Det ser ud til, at vi på den måde får budgettet over nul.
8. Valg til bestyrelsen: På valg var Annet Laursen Skjelsager, Bent Bille og Tina Ejlersen, som alle blev genvalgt.
9. Valg af revisor, 2 suppleanter samt 1 revisorsuppleant: Genvalg af Margit Ambeck til revisor, af Hanne Frøsig Dalgaard, Anni Bloch og Flemming Lundholm til suppleanter samt Hanne Schneller til revisorsuppleant, alle for 1 år.
10. Indkomne forslag: Der var ikke indkommet nogen forslag.
11. Eventuelt: Karin Møller viser haute couture i samarbejde med blomsterkunstneren Jan Munch på Kolding Bibliotek i perioden 4. til 24. juli 2011 og deltager på stedet i et spil om Christian IVs tilbagevenden til Koldinghus i efterårsferien. Her har systuen på museet syet dragter til spillet. Vibeke Lilbæk overrakte årets generalforsamlingsgave, som er en CD som indeholder forskelligt materiale om foreningen Danmarks Folkelige Broderier, bl.a. en gengivelse af samtlige udkomne mønsterark. Bent Bille oplyser, at Stoftrykker- og Væverlauget ønsker at tage brodøser ind som et nyt fagområde i lauget. Forslaget forelægges på laugets generalforsamling. I forbindelse med dette var der forslag om, at vi forsøger at få en artikel om TENEN bragt i deres blad.

Annet meddelte, at Anne Hedeager Krag nu har udgivet sin bog om silkerne i krypten i Odense Domkirke. Hun holder i den anledning samt i anledning af Forskningens Døgn foredrag i Sct. Knuds Kirke sidst i april. Der blev i øvrigt stillet forslag om, at TENEN laver et arrangement i Odense. Else Østergård, Anna Nørgård og Lilli Frandsen har udgivet bogen Nordbomønstre, som indeholder mønstre til samtlige dragter, som blev fundet på Herjolfsnæs. Den er udkommet på både dansk og engelsk, men den danske udgave kun i meget få eksemplarer, som der er rift om.

Derefter erklærede dirigenten generalforsamlingen for afsluttet og formanden gav en stor tak til dirigenten for at have ført os gennem alle punkter i god ro og orden.

Dirigent: Lone Falkenberg

Referent: Lis Slottved

Note: Regnskabet kan downloades fra TENENs hjemmeside

Det kulturelle indslag: *Kvindemuseet i Århus, hvor generalforsamlingen blev holdt, har tidligere været rådhus, hvad den pompøse indgang og den gedigne trappe vidner om.*

I 1980-erne blev museet skabt som et arbejdsløshedsprojekt, hvilket bl.a. bevirker, at en del ansatte ikke er fagfolk. Velkvalificeret er Bente Larsen, som skulle have holdt foredrag om tidsbestemmelse af dametøj i 1900-tallet. Desværre forhindrede sygdom hende deri, men Annet Skjelsager og Lis Slottved, som begge tidligere havde hørt foredraget, "genbrugte" de mange informationer, de havde fået, og dertil var en tilføjelse om ældre tiders kvindetøj ved Annet.

Det ældste skrædderlaug blev oprettet 1349, og fra 1415 eksisterede et laug for skræddere og kludekræmmere, hvor kravet om et mesterstykke blev håndhævet. I 1510 var der 15 skrædderforretninger i København og arbejde til mange svende.

1857 ophæves laugbestemmelserne, hvilket bl.a. gav kvinderne

mulighed for at få rettigheder som professionelle.

Symaskinen blev opfundet i begyndelsen af 1800-tallet, og som årene gik, fik den stor udbredelse. Sypiger kunne fra slutningen af 1800-tallet med symaskine tage rundt på gårdene og reparere samt

sy nyt tøj. Denne udvikling og modens indflydelse gav en glidende overgang fra de tidligere håndsvede dragter til det maskinsyede tøj.

Fra 1958 skete der en kraftig nedgang i skrådderfagets indhold, idet håndsugning udfases, og fra 1960 er alt maskinsyet, og man lærer slet ikke håndsugning og de fordele, som denne kunnen indebærer. (Karin Møller fik dog lært håndsugning på kunsthåndværkerskolen 1978-81).

Efterhånden blev symaskinen hvermands eje og blev udviklet både med hastighed og finesser. Zigzagfunktionen blev opfundet i 1887, men blev først almindelig omkring 1950. På samme tid blev håndsvinget afløst af en lille elmotor. Overlock var i brug fra 1906 – oprindeligt til syning af sække, bl.a. lavendelsække i Frankrig, men kom først i private maskiner i 1970-erne.

Hægter har været kendt i tusinder af år, men tryklåsen blev opfundet 1903 og findes nu i mange størrelser og materialer. I 1940-erne satte hjemmesyerskerne ofte tryklåse i som egentlig lukning, mens knapperne kun var pynteknapper.

Elastik er opfundet i 1850 og kendes fra 1890 som ret brede strømpeholdere, og først i 1920 bliver den noget smallere version introduceret.

Lynlåsen har sin helt egen historie, hvis facts jeg så et så usædvanligt sted som i en amerikansk kriminalroman af Patricia Cornwell: På verdensudstillingen i Chicago 1893 viste Whicount Judson den første, som han kaldte en gribelukker. Den bestod af hægter og maller, som på sindrig vis greb ind i hinanden. En svensk immigrat, elektroingeniør Gideon Sundback erstattede hægter og maller med fjederbøjler i 1913 og

kaldte den "hægteløse nr. 2", men navnet lynlås kom 1923, da B. F. Goodrich lancerede galocher med lynlås. I industrielt produceret tøj tog det fart med at bruge lynlåse, men for den almindelige hjemmesyerske var det stadig normalt at bruge hægter eller tryklåse i hvert fald hen over besættelsestiden. 1935 kunne man få farvede lynlåse. Placeringen af lynlåsen skiftede. Mens man indtil 1950-erne satte lynlås i siden på kjoler, nederdele – og de få damebukser – blev det herefter almindeligt at sætte den i ryggen. Den bredeste lynlås, jeg har set, sad i en taske og var 6 cm bred men fuldt funktionsdygtig og særdeles dekorativ. Det nyeste er lynlås med skiftende farver, og for tiden bruges lynlås ofte som ren dekoration.

Vi fik hele to rosiner i pølseen den, idet Annet viste – og lod os føle på – nogle af sine gamle håndsvede overdele til dragter, og Karin Møller fremviste dækketøj fra en familie fra Mors: Et par uldne lagener samt 4 overlager, der var sammenkastet af to smalle baner hørlærred for at opnå fuld bredde. To af dem fra 1800-tallet havde broderet korsstingsnavn ved den ene side, hvilket indebar, at de kunne ægvendes, når de var slidt. De to andre var med broderi på midten af sammensyningen, et med monogram og et med venetiansk syning.

Alt i alt var det en velanvendt lørdag.

Margit Ambeck

Note: Beskrivelse med billeder af tre udstillede kjoler på Kvindemuseet kan downloades fra TENENs hjemmeside.

Bog anmeldelse:

Tekstile udtryk – en introduktion. Lisbeth Tolstrup med bidrag af Fred Andersson og Anette Blæsbjerg Ørom. Forlaget FiberFeber 2010. 160 sider illustreret i farver. 298 kr. ISBN 978-87-92152-10-7.

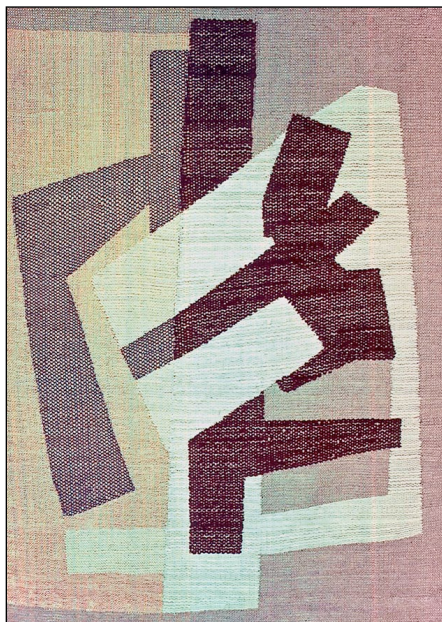
Udgangspunktet er nysgerrighed over for tekstile udtryks tilblivelse og modtagelse og intentionen at skabe en tekstil kunsthistorie på dansk grund. Et udmærket projekt der kan inspirere unge og uddybe nogle sammenhænge for os andre.

Indledningsvis behandles dansk vævnings historie i første halvdel af århundredet, og stoftrykket beskrives eksemplificeret ved Marie Gudme Leth, foregangskvinden der også fik stor betydning som lærer. En anden stor personlighed var Franka Rasmussen, der med sit internationale udsyn prægede flere generationer af tegnere, grafikere og vævere.

Væsentlige problemstillinger tages op, og diskussionen afgrænses til udvalgte perioder i det 20. århundrede. Især belyses de store internationale udstillingsrækkers betydning for danske tekstilkunstnere. Et godt greb der giver forståelse af nogle sammenhænge. Især er kapitlet om den vigtige institution Den nordiske Tekstiltriennale af Anette Blæsbjerg Ørum klart og levende skrevet.

Tekstilbiennalerne i Lausanne (fra 1962) med den store rækkevidde for tekstilkunsten i almindelighed – med sporadisk dansk deltagelse – belyses også helt fortjent.

I afsnittet om danske gobeliner omtales kort Lise Warburgs værksted, men baseret på samlingsværket *Frihed til at væve* fra 1979. Det

Franka Rasmussen: Tagesanbruch, Triptykon 1966-67. Midterste felt af tre. Udstillet i Lausanne 1967.

havde været mere givende at inddrage monografien *Lise Warburg – et dansk gobelinværksted i det 20. århundrede 1962-2002* fra 2003.

I det hele taget er der mange referater af andres vurderinger, og man savner mere personlig stillingtagen. Kapitlerne er spækket med henvisninger og citater og efter hvert kapitel anføres kilder. Til sidst kommer så registrant (opslagsværker), kortfattet terminologi, tid og navne (i kronologisk orden), flere kilder og til allersidst litteratur og andre kilder. Dette resulterer naturligt i mange gentagelser og fylder unødigt op.

Stikordsregistret sidst i bogen er spækket med fejl, og man savner stringens.

Lone de Hemmer Egeberg

Noter:

Et kig hos naboen: Jeg var i påsken 2011 bl.a. i Stockholm, og der så jeg to steder ting, som var rent guf for en tekstilnørd som mig.

I anledning af højtiden var pynten fundet frem i gårdene på Skansen, og væggene var "draget" dels med malede papirbilleder, men også med hvide ca. 20 cm brede stykker hørlærred afsluttet med de smukkeste trendfletninger på ca. 10 cm bredde.

En plakat med en synål lokkede mig derefter til Nordiska Museet. Det kan varmt anbefales. Der var faste udstillinger af møbleringer fra fortløbende 10-15 års perioder, der var tematiske eksempler på folkekunst i mange materialer og med forskellige inspirationskilder. En aktuel særudstilling viste repræsentativt tøj fra de seneste 300 år. En lysbilledserie viste påklædning af en rig kvinde, en almuekvinde og en rig mand. Men dagens clou for mig var den permanente udstilling i udtræksskuffer med vævninger, strikning, hækling, applikation, uldbroderi, den fineste italienske quiltning og alskens forskellige broderier fra de forskellige landsdele i Sverige--et eldorado.

Dertil kom - hvad jeg ikke havde tid til at prøve - et par computere, ved hvilke man kunne se mere samt zoome ind og studere sting og teknikker i detaljer.

Beregnet god tid - men det er rigeligt værd at bruge nogle timer på.

Margit Ambeck

Hørvævmuseets Aftenskole har 10 års jubilæum: I den kommende sæson kan Hørvævmuseets Aftenskole markere sit 10 års jubilæum. Initiativtagerne til aftenskolen havde i september 2000 været på besøg hos Ingeborg Mule Henningsen, som få dage tidligere havde fejret sin 95 års fødselsdag. Mule Henningsen pointerede ved denne lejlighed, at hun ikke havde givet sit farvekøkken til museet for at det skulle samle støv - det skulle bruges!

På vej hjem i bilen fødtes idéen om en aftenskole i Hørvævmuseets regi, og året efter blev det første plantefarvningskursus afholdt på museet. I 2004 flyttede kurserne til Krengerups charmerende vaskehus beliggende i Fyns smukkeste natur. På nær enkelte år har der hver sommer været afholdt et kursus i plantefarvning.

Fra 2007 kunne Hørvævmuseets Aftenskole desuden tilbyde kurser i skafte- og rammevævning. Hver vinter hentes Mule Henningsens væve ned fra loftet. Vævene samles og museets cafe og særudstillingslokale omdannes til et frodigt undervisningsmiljø.

Vi arbejder til stadighed med at forny og udvikle undervisningen, men selvom vi gør det på vores egen måde, er vi overbeviste om, at vi gør det i Ingeborg Mule Henningsens ånd.

Susanne Nielsen

Elsa Krogh was our distributor for Denmark for over twenty years and has written two popular weaving books for us. She has just finished a new book: *The Ashford Book of Weaving Patterns from Four to Eight Shafts*. Available from mid-2011.

Source: Ashford Handicrafts Ltd., New Zealand

Karen Finch er fyldt 90 år jævnfør *Runde tal i morgen* i Berlingske den 7. maj 2011. Karen er bl.a. æresdoktor ved University of Southampton og æresmedlem i TENEN.

Postkort fra Bulgarien: I den fine gamle bulgarske by Koprivshitsa besøgte jeg en antikvitetsbutik med mange gamle fotografier. Dette her måtte jeg have med hjem - det er fra 1913 og viser tre soldater fra Balkankrigen med viklers.

I Rumænien har jeg set noget tilsvarende: Det er et aflangt 4-kantet stykke valket uldstof, som foldes om foden og videre op omkring benet, så langt det rækker. Det snøres fast med lædersnøren fra skoene og suppleres evt. med en ekstra snøre, hvis der er brug for det.

Annet
- i maj 2010

Line Gottfred Petersen - fint gammelt håndarbejde omsat til nyt stramt smykkedesign med historie og kant

Under et besøg på Trapholt Kunstmuseum Skærtorsdag i 2011 faldt jeg for Line Gottfred Petersens nye smykke med magnet, hvor hun har dekoreret en skive med sandblæst knipling.

Jeg kontaktede Line, der er født i 1974, og fik hende til at fortælle lidt om sig selv:

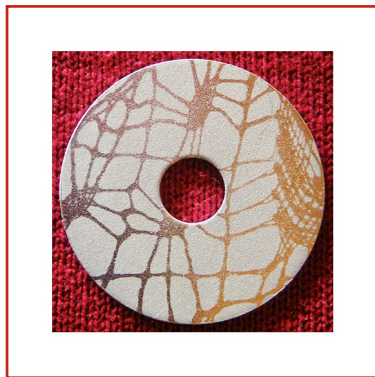
“Uddannelsen begyndte som glaspuster i England, og jeg blev i 2000 uddannet fra Glas- og Keramikskolen på Bornholm. Glasset blev ofte sandblæst, så det fremhævede mønstret eller motivet.

Det er denne teknik, der er brugt i den nye smykkeserie *dots&laces*.

Kendetegnet er de enkle og raffinerede linjer, der fremstår næsten grafisk på overfladen, ved brug af forskellige sandblæsnings teknikker. Gamle Tønder-kniplinger og fine blonder ... de genkendelige rester af smukt gammelt håndarbejde i nyt stramt design. Materialerne er plexiglas, plastik, læder og metal.

Skulle der blandt læserne være interesse for specialfremstillede brocher, hvor der sandblæses gennem egne tekstiler, er det bestemt en mulighed. Men tekstilerne bliver aldrig som nye igen efter en tur i sandblæseren ...” www.dotsandlaces.dk

Vibeke Lilbæk

Elektriske spolemaskiner: 2500 kr. + moms

•
Spec. strikkemaskineborde
- som på designskolerne - længde 120 / bredde 50 / højde 120 cm -
galvaniseret understel - træbordplade med huller som passer til alle
strikkemaskiner: 3400 kr. + moms

•
Henrik Nevers - *nevers@os.dk* - tlf. 64 82 19 42

ARRANGEMENTS- OG UDSILLINGSKALENDER

TENENs sommertur den 29. maj 2011 til Kulturen i Lund, Skåne. Program fås hos formanden, tlf. 44 95 05 55.

Horsens, ud for Søndergade nr. 12.

Arkæolog Annemette Kjærgård viser eksempler på autentiske rekonstruktioner af Middelalderens dragter. 22.8.2011, kl. 16-19.
Adr.: Søndergade, 8700 Horsens

Stengalleriet:

Udstilling bla. med væver Bodil Ingerslev. 26.11. til 31.12.2011.
Adr.: Asgårdsvej 11, 8700 Horsens

Blicheregnens Museum:

Hedeboysning - en verden af variationer. Til 18.9.2011.
Adr.: Blichersvej 30, Thorning, 8620 Kjellerup

Museum Jorn:

Jorn og Wemaëre. Billedvævninger. Til 5.6.2011.
Adr.: Gudenåvej 7-9, 8600 Silkeborg

KunstCentret Silkeborg Bad:

Pharmacopoeia med bl.a. væver Susie Freeman. 3.9. - 4.12.2011.
Adr.: Gjessøvej 40, 8600 Silkeborg

Moesgård Museum:

Vikingehåndværker Birgitte Damkjær viser håndarbejdsteknikker. 22.5. & 25.9.
Adr.: Moesgård Allé 20, 8270 Højbjerg

SNYK Skive Ny Kunstmuseum:

Udkantsdanmark. Thomas Wolsing, stramajbroderi og installation. Til 19.6.2011.
Adr.: Havnevej 14, 7800 Skive

Struer Museum:

Tøjet der blev væk, kvindernes undertøj. Til: 3.7.2011.
Adr.: Søndergade 23-25, 7600 Struer.

Herning Museum:

Oldtiden på Herningegnen – Hammerumpigens dragt og frisure. Til 31.10.2011.
Adr.: Museumsgade 32, 7400 Herning

Textilforum:

Cotton. Til 21.8. *Børnetøj fra samlingerne.* 3.6. - 14.8. *European Art Quilts VI.* 15.10. - 15.1. *På sporet af tekstilindustrien* - byvandring. 27.7.2011 kl. 19:30.
Adr.: Vestergade 20, 7400 Herning

Lystbækgaard:

Fåre- og ulddag. 12.6.2011.
Adr.: Lystbækvej 1, Lystbæk, 6990 Ulfborg

Abelines Gaard:

Husflid, udstilling og arbejdende stande: Knipling - Uld.
Adr.: Sønder Klitvej 87, 6960 Haurvig, Hvide Sande

Bundsbæk Mølle:

Husflid, udstilling og arbejdende stande: Knipling - Tørklæder- Orkis - Maskin-
strikning - Hækling og filtning - Patchwork - Hatte. Sommerferien.
Adr.: Bundsbækvej 27, Dejbjerg, 6900 Skjern

Nymindes Museum:

Lønnepigedag. 5.6.2011.
Adr.: Vesterhavsvej 294, Nymindes, 6830 Nørre Nebel

Drøhdes Hus:

Smukke Sting – 50 års korssting fra Haandarbejdets Fremme. Kniplinger fra Sønderborg Slot & Kniplingsgaver. Til 30.12.2011.
Adr.: Storegade 14, 6270 Tønder

Trapholt:

Margit Brandt, Modedesign 1965-1980. Til 7.8.2011.
Adr.: Æblehaven 23, 6000 Kolding

Hørvævmuseet på Krengerup Gods:

Håndvævning i tiden, Væveskolen i Greve, Jubilæumsudstilling. Til 25.9.2011.
Håndarbejdets Fremme - Korssting og bølælærred, Ingrid Blomstrøm. Til 19.6.2011.
Rustik Nuno Filtning, Birgit Amtrup. 19.6. - 21.7.2011. *Billedvævning og collage*,
Lene Abildgaard Knudsen. 19.7. - 21.8.2011. *Knipladag*. 28. 8. 2011, kl. 13-17.
Rokketraf. 25.9.2011. *Moderne beklædning i Naturmaterialer*. 15. - 23.10.2011.
Adr.: Nårupvej 30, 5620 Glamsbjerg

VærkstedsGalleriet, Kerteminde:

Unika Strik Beklædning, Else Høgh Pedersen. 26.6 - 21.7. *Stoftryk*, Annalise Overgaard. 24.7. - 18.8. *Læder, væv og strik*, Margit Andersen og Jette Roed Helbo. 18.9 - 13.10.2011.
Adr.: Gedskovvej 3, 5300 Kerteminde

Reventlow-Museet Pederstrup:

Drømmekjoler & Kjoledrømme. Til 30.9.2011.
Adr.: Pederstrupvej 124, 4913 Horslunde.

Haslev Bibliotek:

Den Klassiske Broderiskole. Juni 2011.
Adr.: Jernbanegade 62, 4690 Haslev

Landbomuseet Lundekrog:

Kulørte broderier. Til 30.9. *Knipling* 31.7.2011. *Trissevæven*. Sommer 2011
Adr.: Ejbyvej 32, 4623 Lille Skensved

Køge Museum:

Kniplingens Dag. 27. august 2011.

Adr.: Nørregade 4, 4600 Køge

Holbæk Museum:

Grevindens Garderobe. Astrid Ahlefeldt-Laurvigs kjoler, hatte mv. Til 22.12.2011.

Adr.: Klosterstræde 18, 4300 Holbæk

Kulturkajen:

Patchwork og strik af Birte Justesen. 4. - 10.7. Patchwork, strik m.v. af Åse Møller Christensen, Ruth Brobjerg, Lissen Ekkelund Holm. 18. - 24.7.2011.

Adr.: Havnevej 20, 4230 Skælskør

Café Danner:

International strikkedag. 18.6.2011.

Adr.: Slotsgaarden 11, 3630 Jægerspris

Skovhuset:

Iben Dalgaard. *Picture This*. Til 19.6.2011.

Adr.: Skovhuset ved Sønderød, Ballerupvej 60, 3500 Værløse

Det Nationalhistoriske Museum:

Pynteduge og våbentæpper. Sept. 2011. *Silkebroderede duge*. December 2011.

Adr.: Frederiksborg Slot, 3400 Hillerød

Sophienholm:

Kaffe Fassett, Til 13.6.2011.

Adr.: Nybrovej 401, 2800 Kgs. Lyngby

Brede Værk:

Krop og Forklædning, omvisning 5. & 6. & 7. 8. 2011 kl. 14.30.

Adr.: I.C. Modewegsvej, Brede, 2800 Kongens Lyngby

Nordatlantens Brygge:

Ukendte sider af den færøske strikketradition. Katrina Maria Hansen (1913-2010) og Jóhanna av Steinum. Til 23.8.2011.

Adr.: Strandgade 91, 1401 København K

Amalienborgmuseet:

Jeg døber jer. Udstilling i anledning af tvillingedåben. Til 31.7.2011.

Adr.: Christian VIIIs Palæ, 1257 København K.

Malmöhus slott:

Mode utan midja - 1920-talets kvinnomode.

Adr.: Malmö Museer, Malmöhusvägen, S-201 24 Malmö

Kulturen:

Folkkonst & Design. bl.a. Gjort det själv! & Dräktmod. Til 31.12.2012. Flere permanente udstillinger er altid tilgængelige.

Adr.: Tegnérplatsen, S-221 04 Lund

TENENs kalender udarbejdes bl.a. på grundlag af arrangementer i KultuNaut – Den Elektroniske Kulturkalender. Yderligere oplysninger modtages gerne direkte fra arrangører og deltagere. Deadline for korte meddelelser er ca. tre uger før bladet udkommer. Send oplysningerne til Vibeke Ervø, som koordinerer listen. Supplement, se: sites.google.com/site/tenentextil/

Telefonliste for TENENs bestyrelse mv.

navn	adresse	telefon / ePost	buv
Annet Laursen Skjelsager	Dorthevej 2 3520 Farum	44 95 05 55 <i>silke-annet@silke-annet.dk</i>	formand + redaktion
Lone de Hemmer Egeberg	Teglgården 66 st.th 3460 Birkerød	45 81 05 05 <i>debemmeregeberg@gmail.com</i>	næstformand + korrektur
Bent Bille	Søndergade 66 5620 Glamsbjerg	64 72 15 65 <i>familien.bille@get2net.dk</i>	kasserer
Lis Slottved	Hjarupvej 10 6200 Aabenraa	74 63 03 50 <i>slottved@privat.dk</i>	sekretær + korrektur
Vibeke Lilbæk	Kollerødvej 39 3450 Allerød	48 17 16 47 <i>vofl3450@gmail.com</i>	redaktion
Maj Ringgaard	Helmsvej 37 2880 Bagsværd	21 40 43 76 <i>Maj.Ringgaard@natmus.dk</i>	bestyrelse
Tina Ejlersen	Hedebøvej 29A 5750 Ringe	41 43 67 87 <i>tejlertsen@gmail.com</i>	bestyrelse
Hanne Frøsig Dalgaard	Bredøbøvej 33, 6.tv 2800 Lyngby	45 88 32 67 <i>hfd@tdcads1.dk</i>	suppleant + korrektur
Anni Bloch	Thingvalla Allé 5, 2300 København S	32 59 59 77 <i>annibloch@gmail.com</i>	suppleant
Flemming Lundholm	Ravningvej 10, Ravning, 6760 Ribe	75 43 77 06	suppleant
Margit Ambeck	Lyshøjgårdsvej 87, 1.th 2500 Valby	36 30 61 50 <i>m.ambeck@gmail.com</i>	revisor
Hanne Schneller	N. Frihavnsgade 49, 2.tv 2100 København Ø	35 38 35 45 <i>hanne.schneller@hotmail.com</i>	revisor- suppleant
Susanne Nielsen	Grusgravvej 10 4660 Store Heddinge	56 50 11 26	forklæder
Vibeke Ervø	Åfløjen 4, 2. tv 2700 Brønshøj	44 85 18 44 <i>vibeke.ervø@gmail.com</i>	kalender
Frits Lilbæk	Kollerødvej 39 3450 Allerød	48 17 16 47 <i>vofl3450@gmail.com</i>	redaktion + webmaster

**DET ER NU, DER SKAL BETALES KONTINGENT
FOR 2011/12 TIL
TENEN - DANSK TEKSTILHISTORISK FORENING
... GØR DET NEMT FOR KASSEREREN: BETAL PROMPTE ...
(pris og konto er i kolofonen på side 2)**

Garnbombe på Powell Street

Den største turistattraktion i San Francisco i Californien er kabelsporvognene, som kører vildt stejlt op og ned. Powell Street er kendt fra utallige film og postkort. Her stødte vi ved stoppestedet Union Square ind i en strikket garnbombe anbragt på stoppestandsstanderen. Bomben var forskriftsmæssigt udstyret med gerningsmandens mærke: streetcolor.wordpress.com

På den internet adresse kan man få opskriften: *Først vågner jeg om morgenen og er glad for at være i live. Derefter ser jeg mig omkring efter en god by med gode stolper - og en bager. Så syr jeg strik-stykket fast på en god stang og syr mit stofmærke på. Tager billeder og sætter mig for at nyde synet. Sidst går jeg til bageren og køber noget kage ... !*

Fænomenet blev omtalt på bagsiden af TENEN 20/2, set i Linköping af Lis Slottved, som kaldte det "Anarkistisk strik".

Både i USA og Canada kaldes det for "yarn bombing" og "knit graffiti". Bogen *Yarn Bombing: The Art of Crochet and Knit Graffiti* af Mandy Moore og Leanne Prain har ISBN-13: 978-1551522555.

vofl i november 2010

Note: Se også bagsiden af tidsskriftet TENEN nr. 21/3.

Et dansk eksempel på garnbombning: Sidst i maj 2010 blev stationsuret og en stolpe i Birkerød dekoreret.

Kilde: Internet

